Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny

NOVÉ MĚSTO 228, 37401 TRHOVÉ SVINY, TEL: 608 020 773, IČO: 60076518,

REDIZO: 600022226, www.zspssviny.cz, e-mail: skola@zspssviny.cz

Dodatek ŠVP č. 1 - ke školním vzdělávacím programům:

79-01-B/01 ŠVP „ŠKOLA JAKO RODINA“ zpracovaný podle RVP ZŠS – díl II

78-62-C/01 ŠVP pro SV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ zpracovaný podle RVP PrŠ 1

78-62-C/02 ŠVP pro SV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ zpracovaný podle RVP PrŠ 2

Změna v identifikačních údajích: *(změny oproti předešlému ŠVP pro SV jsou vyznačeny barevně)*

Předkladatel:

Název školy:	**Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny**
Adresa školy:	Nové Město 228, Trhové Sviny, 374 01
Ředitelka:	~~Mgr. Ivanka Šťastná~~ Mgr. Naděžda Korcová
Telefon:	~~386 322 726, 386 322 874~~ 608 020 773
~~Fax:~~	~~386 322 726~~
E-mail:	skola@zspssviny.cz
WWW stránky:	www.zspssviny.cz
IZO:	150 071 329
IČO:	60076518
RED-IZO:	600022226
Právní forma:	příspěvková organizace
Koordinátor:	~~Mgr. Eva Chaloupková~~ Mgr. Lucie Volemanová
Telefon:	~~607 513 352~~
E-mail:	~~e.brouk@seznam.cz~~ volemanlucie@centrum.cz

Doplnění o zapojení tranzitního programu do vzdělávání žáků

Preambule

Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny, Nové Město 228 je zapojena do projektu realizovaného Ústavem speciálně pedagogických studií PdF UP v Olomouci pod názvem Systémová podpora kariérového vzdělávání a tranzitních programů žáků se SVP v ČR (reg. č. CZ.02.3.62/0.0/0.0/19_077/0016805).

Jedním z cílů projektu je zapojit tranzitní program do vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
Naše škola je v rámci projektu zapojena do sítě Center tranzitní podpory, ve kterých je ověřován tranzitní program jako součást vzdělávacího programu žáků.

1. Úvodní vymezení řešené problematiky a vize

Tranzitní program (dále „TP“), pojímán také jako *plánování přechodu*, vychází ze zahraničí, kde je znám pod pojmem *„transition planning“*. Pro české prostředí byl modifikován pod pojmem *„tranzitní program“*, který zajišťuje koordinované a komplexní pojetí podpory v době ukončování školní docházky u žáků se SVP ze školy do další etapy jejich života.

Proces plánování přechodu (tzv. plán přechodu) není spojován a orientován pouze na oblast práce a zaměstnanost (jak je v českém prostředí často chápáno), ale jedná se o cílenou práci související s tématem ukončováním školní docházky žáka se SVP a blížícím se odchodem z prostředí školy do další etapy jeho života (ideálně tedy dosažení co nejvyšší míry samostatnosti) na více tematických úrovních – např. další vzdělávání, volný čas, život v komunitě, udržení psychické pohody apod.

2. Zacílení oblasti plánování přechodu ze školního prostředí do další etapy života žáka

Výstupem procesu plánování přechodu ze školního prostředí do běžného způsobu života je **vytvoření portfolia** konkrétního žáka, obsahujícího tzv. přechodové domény (např. vzdělávání, práce, volný čas, rodina, komunita, sociální služby, další návazné služby apod.). Zde je také uvedeno a popsáno to, co si žák dál po škole (ne)přeje dělat; co jej baví; jaké má sny a v čem by se chtěl i s pomocí druhých dál rozvíjet; jaké jsou příležitosti v místě, kde žije, jaké jsou návazné služby, komunita, rodina, přátelé aj.

Zpracované portfolio obsahuje konkrétní cíle žáka včetně definování případné míry potřebné podpory k dosažení stanovených cílů. Smyslem celého procesu plánování přechodu je maximálně možné zajištění nejvhodnějších, dostupných a dosažitelných podmínek pro co možná nejvíce plynulý přechod žáka ze školy do další etapy jeho života.

Portfolio každého žáka (tzv. plán přechodu) je v ideálním případě syntézou informací, zaměřenou na:

- **Samostatný způsob života** – podstatou je vytvořit u žáků plán na podporu co nejvíce samostatného způsobu života po škole. Jeho tvorba vychází z mapování situace daného žáka.

  Hodnoceny a zpracovány jsou vždy:

- přání, cíle samotného žáka,
- přání, cíle žáka z pohledu jeho rodiny,
- možnosti komunity,
- možnosti a dostupnost návazných služeb,
- možnosti pracovního uplatnění dle dovedností a schopností žáka,
- vhodnost a dostupnost forem dalšího vzdělávání apod.

Zásadní je důraz na samostatnou aktivitu žáka, vždy s přihlédnutím k možnostem a limitům vycházejícím z míry daného postižení.

U žáků, kteří jsou motivováni a schopni uplatnit se na trhu práce, bude přechodová doména práce/zaměstnání více popsána včetně individuální či skupinové praxe daného žáka u konkrétního zaměstnavatele.

- **Práce/zaměstnání** – oblast je zaměřená na individuální praxe v běžném pracovním prostředí, které by se po skončení vzdělávání mohly stát navazujícím zaměstnáním. Na praxích jsou zajištěny, dle individuální potřeby, asistence prostřednictvím asistenta TP.

  Po vytipování vhodného pracoviště pro uskutečnění praxe je třeba zejména vytvořit individuální plán praxe (místo výkonu praxe, odkdy dokdy, jaké pracovní činnosti bude vykonávat, nácvik potřebných dovedností apod.), provést zaškolení v práci, provést školení v bezpečnosti práce, provádět přípravu a zadávání práce, provádět průběžnou kontrolu
  a hodnocení a provést závěrečné vyhodnocení praxe. Aby praxe měla očekávaný přínos, je třeba, aby na jednotlivých krocích spolupracovali všichni zúčastnění – žák, zaměstnavatel, škola, poskytovatel služby tranzitního programu (sociální služba či jiná zainteresovaná organizace).

Klíčovou roli při podpoře plánování přechodu má:

- společné hledání a zjišťování životních cílů konkrétního žáka,
- znalost a diagnostikování jeho potřeb,

- včetně možností dalšího rozvoje, seberealizace a míry potřebné podpory nutné k dosažení stanovených cílů.

Smyslem plánu přechodu není pouze **řešení a zajištění individuálních praxí** u běžných zaměstnavatelů, ale **komplexní podpora žáků s vysokou mírou potřebné podpory**, které jejich zdravotní postižení aktuálně limituje natolik, že se nemohou či nechtějí po ukončení školy dále seberealizovat na otevřeném či chráněném trhu práce. U nich je nutné plán přechodu více orientovat na řešení a zajištění jejich dalšího života po ukončení vzdělávání.

U všech žáků je doporučeno, aby byly zjištěny všechny přechodové domény (vzdělávání, volný čas, život v komunitě, udržení psychické pohody, práce, návazné služby aj.).

Cílem plánu přechodu je připravit realistický a splnitelný harmonogram činností a aktivit, který zvýší uplatnitelnost žáka v pracovním i ve společenském životě.

3. Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou žáci se SVP. Škola vzdělává žáky s lehkým, středně těžkým mentálním postižením, žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, žáky s poruchou autistického spektra a poruchami chování. S těmito žáky by měl být proces plánování přechodu zahájen a řešen nejpozději na začátku předposledního roku školní docházky ZŠ speciální 8. ročník, praktické školy nejpozději 2 roky před ukončením.

Harmonogram realizace tranzitního programu

ZÁŘÍ	**Tranzitní program (TP):** 1) Vysvětlení TP, nabídka TP žákům, vytipování a dojednání žáků, kteří se jej chtějí účastnit. 2) Kontaktování a schůzka s rodiči o zapojení žáka do TP a možnosti spolupráce.
ŘÍJEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Zjišťování informací o žákovi (pracovní zkušenosti, s čím pomáhá doma, využívání kompenzačních pomůcek apod.), analýza schopností a podpory „Míra potřebné podpory“. Nástroje: Profil na jednu stranu, silné a slabé stránky, přání, co mě baví dělat, čím bych chtěl být apod., výhody práce. 2) Exkurze u zaměstnavatele – utváření představy o tom, co znamená chodit do práce (jaké máme druhy zaměstnání – charakter, odměna, náplň práce, co k tomu potřebuji, abych ji mohl vykonávat, pracovní doba).
LISTOPAD	**Tranzitní program (TP):** 1) Zjišťování informací o žákovi, dokončení „Míry potřebné podpory“. Kompletace Profilu na jednu stranu a dalších nástrojů v rámci plánování zaměřeného na člověka (PZČ). 2) Příprava na schůzku: žák/rodiče/další osoby. 3) Exkurze do firem. 4) Vytváření základních a jednoduchých pracovních návyků a dovedností. Bezpečnost práce na pracovišti.
PROSINEC	**Tranzitní program (TP):** 1) Realizace schůzky: žák/rodiče/další osoby s využitím nástroje „Mapa“ nebo „Cesta“. Výsledkem má být zmapování konkrétních představ o práci žáka. U žáků směřujících mimo zaměstnání důraz na zmapování oblastí samostatného způsobu života (komunikace, dovednosti, bydlení, volný čas, další vzdělávání, využívání sociálních služeb). 2) Vytvoření akčního plánu (konkrétní úkoly, co je potřeba udělat, odpovědnost, termíny, jak poznám, že je splněno). 3) Aktivní oslovení zaměstnavatelů pro výkon praxe od ledna. 4) Vánoční dílny.
LEDEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Příprava na výkon praxe v rámci prostředí školy (pokud je reálné). 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Podpora sociálních dovedností žáka: komunikace, jak se prezentovat (v zaměstnání, zařizování osobních záležitostí), zásady vhodné/nevhodné komunikace apod.). 4) Seznámení s úřady, které potřebujeme k životu (úřad práce, OSSZ, lékař aj.). 5) U žáků směřujících mimo zaměstnání podpora vybraných oblastí, potřebných k nejvíce samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
ÚNOR	**Tranzitní program (TP):** 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) V případě potřeby zabezpečení pomůcek potřebných pro plnění pracovních úkolů. 4) Podpora komunikace – seznamovací rozhovory, chování v práci, jak komunikovat na pracovišti apod. 5) Exkurze.

	6) U žáků směřujících mimo zaměstnání podpora vybraných oblastí, potřebných k co nejvíce samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
BŘEZEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Hodnocení výkonu praxe – revize o (ne)vhodnosti praxe a dalšího směřování žáka. 4) Revize akčního plánu – co se daří, co je potřeba změnit apod. 5) Podpora dovedností k získání zaměstnání – životopis, motivační dopis, jak hledat práci, oslovení (tel., e-mail, osobně), pracovní smlouva, plat. 6) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktivní vyhledávání možností a zdrojů podporujících vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
DUBEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Návštěva úřadu práce. 4) Exkurze. 5) Práce na počítači a hospodaření s penězi (e-mailová komunikace, vyhledávání pracovních nabídek, dopravních spojení, poznávání mincí a bankovek, bankovní účet, manipulace s penězi, nakupování aj.). 6) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktivní vyhledávání možností a zdrojů podporujících vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.). 7) Příprava podkladů na plán přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.).
KVĚTEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Zhodnocení uplynulého období (leden–duben) formou revize akčního plánu, míry potřebné podpory a celkové zhodnocení práce žáka. 4) Aktualizace nástroje Profil na jednu stranu s doplněním o pracovní profil žáka. 5) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktualizace nástroje Profil na jednu stranu s doplněním o možnosti a zdroje podporující vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.). 6) Finalizace plánu přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.), který bude představen na schůzce v červnu.
ČERVEN	**Tranzitní program (TP):** 1) Ukončení aktivního výkonu praxe. 2) Poděkování zaměstnavatelům. 3) Realizace reflektivního setkání žáka, rodičů a dalších osob (např. asistent, zaměstnavatel, sociální služby) – shrnutí a vyhodnocení. 4) Finalizace plánu přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.).

Formy realizace praxí/exkurzí u zaměstnavatelů:

- individuální praxe dle dovedností a schopností daného žáka zaměřené na posílení jeho pracovních činností (soběstačnosti a samostatnosti; zvyšování kompetencí spojených s hledáním, získáním a udržením si pracovního místa);
- individuální praxe dle možností školy;
- individuální praxe dle trhu práce (otevřený či chráněný);
- exkurze u zaměstnavatelů;
- skupinová praxe dle možnosti školy a trhu práce (se zaměřením na posílení pracovních činností žáků).

Podpůrné formy:

- plánování zaměřené na člověka;
- setkání se zákonnými zástupci;
- setkání se zástupci návazných služeb (např. sociální služby);
- asistence na pracovišti (zaměstnanec školy, firmy, sociální služby);

4. Časová dotace realizace tranzitního programu

Časová dotace tranzitního programu školy činí 4 hodiny týdně na žáka.

5. Oblasti stávajícího ŠVP školy, které jsou změněny (ovlivněny, zasaženy…) tranzitním programem

A. Klíčové kompetence a výchovně-vzdělávací strategie vedoucí k jejich naplnění:

Tranzitním programem jsou v ZŠ speciální rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- rozvíjet slovní zásobu, s pochopením významu slov
- prožívat pocity úspěchu a radosti z dobře vykonané práce
- vést k samostatnosti při plnění zadaných úkolů, k tvořivému myšlení, k vyjádření vlastního názoru a k sebehodnocení a zdravému sebevědomí
- získávat informace z více zdrojů
- vést k poznávání vlastních možností, schopností a limitů

Kompetence k řešení problémů

- postupovat od jednoduššího ke složitějšímu
- vést k řešení úloh z praktického života
- rozpoznat problémovou situaci, přistupovat zodpovědně k jejímu řešení, zdůvodnit výběr řešení
- přijímat důsledky svých rozhodnutí, zhodnotit výsledek řešení problému
- popsat problém, požádat o radu nebo pomoc, řídit se danou radou

- rozpoznat vážnou situaci v reálném životě (ohrožení života, zdraví, majetku) a umět přivolat pomoc
- posilovat víru ve vlastní schopnosti, nevzdávat se při nezdaru
- podporovat práci ve skupině, spolupracovat
- řeší samostatně ty problémy, se kterými se setká při plánování a realizaci tranzitního programu a které jsou zároveň řešitelné jeho vlastními silami.

Komunikativní kompetence

- vést ke správné formulaci a vyjádření vlastních myšlenek, názorů a pocitů
- vést ke kultivovanému písemnému a verbálnímu projevu, umět srozumitelně se vyjadřovat, komunikovat se spolužáky a učiteli
- vést dialog, neskákat druhému do řeči, účinně argumentovat, obhájit svůj názor
- pochopit obsah tištěného i mluveného sdělení, naslouchat názoru druhých
- používat získané komunikační dovednosti v běžném životě
- pracovat s informačními technologiemi
- rozumět běžně užívaným gestům, mimice, zvukům, symbolům a přiměřeně na ně reagovat
- podporovat přátelské a kamarádské vztahy mezi žáky, vzájemně si pomáhat
- nepoužívat v komunikaci nevhodné výrazy a vulgarismy
- rozvíjí své komunikační dovednosti, plán svého rozvoje;
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem;
- využívá text (obrázky) ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění;
- učí se komunikovat i s cizími osobami, se kterými se v rámci TP setkává.

Kompetence sociální a personální

- spolupracovat ve skupině při řešení zadaných úkolů
- podílet se na vytváření pravidel práce v týmu, uvědomit si, že svým přístupem ovlivňují kvalitu společné práce
- při týmové práci diskutovat s ostatními, obhajovat svůj názor, ale i respektovat názory druhých
- pomáhat slabším, mladším a méně nadaným spolužákům
- získávat povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti
- učit se navazovat vztahy, poznávat co vztahy posiluje a co je narušuje
- respektovat společenská pravidla chování, odmítat rizikové a společensky nevhodné chování
- posilovat sebeovládání a vnímavost k potřebám zdravotně handicapovaných spolužáků
- budovat důvěru mezi žáky a učiteli, aby se v případě ohrožení svého psychického nebo fyzického zdraví dokázali svěřit a byla jim poskytnuta pomoc
- organizovat si svůj denní režim podle zásad zdravého životního stylu
- přinášet radost, uspokojení a pozitivní zážitky, tím podporovat zdravý psychický a fyzický vývoj

- posilovat vytváření reálné představy o sobě samém
- rozvíjet schopnost hledat a najít kompromis při řešení problémů
- vést k ohleduplnosti a úctě při jednání s ostatními
- buduje své kooperační dovednosti;
- posiluje dovednost vnímat a respektovat pravidla;
- zdokonaluje se ve svém chování.

Tranzitním programem jsou v PrŠ rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- rozvíjet slovní zásobu, umět uchopit význam slov
- využívat znalosti ze školy v praktickém životě
- ukázat, jak zjistit důležité praktické informace (jízdní řády, otvírací doba atd.)
- nalézat cestu k zlepšení sebekontroly a sebehodnocení
- naučit se postupovat od jednoduššího ke složitějšímu
- uvědomit si význam vzdělání a budoucího pracovního uplatnění
- dodržovat pravidla BOZP a používat pravidla prví pomoci

Kompetence k řešení problémů

- zvládnout ve své práci postupovat od jednoduššího ke složitějšímu
- umět řešit úlohy z praktického života
- rozpoznat problémovou situaci
- přijímat důsledky svých rozhodnutí, zhodnotit výsledek řešení problému, popsat problém, požádat o radu nebo pomoc, řídit se danou
- radou
- rozpoznat vážnou situaci v reálném životě (ohrožení života, zdraví, majetku) a umět přivolat pomoc
- dokázat zvládnout zátěžovou situaci a nalézt její řešení nebo zamezit jejímu dalšímu vzniku

Kompetence komunikativní

- zvládnout komunikaci s pracovním asistentem a případně ostatními spolupracovníky vzhledem ke svým možnostem
- užívat správného písemného i verbálního či jiného alternativního projevu
- poslouchat pracovního asistenta a reagovat na jeho sdělení
- používat získané komunikační dovednosti v běžném životě
- umět používat běžné komunikační a informační prostředky
- rozumět běžně užívaným gestům, mimice, zvukům, symbolům a přiměřeně na ně reagovat

Kompetence sociální a personální

- zvládnout a uplatňovat základní pravidla slušného chování
- pracovat společně s ostatními žáky a případnými kolegy a cítit sounáležitost s danou skupinou s ohledem na individuální stránku každého jedince
- dokázat v krizových situacích rozpoznat kompetentní osobu a reagovat na její pokyny
- mít povědomí o základních mravních hodnotách a společenských pravidlech společnosti
- rozpoznat a uvědomovat si rizikové chování a dokázat na něj upozornit

Kompetence občanské

- znát a rozumět pravidlům na odborné praxi a přijmout je za své
- mít povědomí o fungování demokratické společnosti
- přijmout společenské normy a pravidla společenského chování, umět rozpoznat protispolečenské, nevhodné a rizikové chování, rasismus, xenofobii
- přijmout národností a kulturní menšiny
- dodržovat zásady zdravého životního stylu a uvědomit si důležitost svého zdraví i zdraví jiných lidí
- respektovat a chránit životní prostředí, chovat se ekologicky, a tím pomáhat životnímu prostředí

Kompetence pracovní

- mít kladný vztah k pracovní činnosti a chápat práci jako integraci do intaktní společnosti a stát se její součástí
- samostatně, s pomocí nebo pod dohledem pracovat a mít osvojeny základní dovednosti, návyky a postupy důležité k dané práci nebo činnosti
- využívat získané dovednosti v praktickém životě
- dodržovat BOZP, bezpečnost a hygienu s ohledem na práci, kterou vykonává, a přihlédnout ke specifikům pokud nějaké jsou
- dbát na bezpečnost při přepravě na odbornou činnost, dodržovat BESIP
- dodržovat pracovní postup zadané práce a reagovat na připomínky učitele či asistenta na daném pracovišti

B. Výchovně-vzdělávací strategie:

- Výuka probíhá s využitím kooperativních technik s navozením prožitku. Zvládáním obtížných situací bude prohlubovat u žáků schopnost sebepoznání a empatie, bude důsledně rozvíjet osobnostní a sociální cítění žáků.
- Praktické řešení navozených problémových situací bude účinně působit na myšlení žáků, evokovat jejich pružné jednání i uvědomění si významu týmové spolupráce. Žáci budou cíleně získávat praktické zkušenosti za účelem prevence sociálně patologických jevů, všestranného rozvoje jejich individuality a vzájemného respektu. Vše bude přispívat ke zdravému sociálnímu klimatu i efektivní výuce, a to na úrovni příkladů dobré praxe.

- Ve výuce je kladen důraz na individuální přístup.
- Škola poskytuje žákům systematickou a vyváženou strukturu znalostí, naučí je pracovat s informacemi a nezahlcuje je povrchními vědomostmi, žák by měl informace umět aplikovat, kriticky zhodnotit. Stanovené cíle vždy respektují věkové a vývojové zvláštnosti dětí i jejich osobní tempo. Vyučující kladou na žáky takové nároky, které se odvíjejí od jejich individuálních schopností a dovedností.
- Při osvojování poznatků, vědomostí a dovedností je kladen důraz na procvičování, neustálé opakování, stanovení splnitelných cílů, potlačování náročných a encyklopedických informací. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý, škola vytváří základ pro celoživotní učení žáka a pro jeho úspěšnou orientaci v každodenním praktickém životě. Vytváření klíčových kompetencí respektuje individuální zvláštnosti, schopnosti a možnosti žáků.
- Forma vedení odpovídá danému problému žáků s přiznanými podpůrnými opatřením. Škola vede žáky jak k individuální, tak i týmové práci, komunikaci mezi sebou. Učitelé se žáky ve škole budou pracovat jak individuálně, tak i skupinově. Jako vhodné se jeví pro žáky navození a využívání přirozených učebních situací.
- Zvolené metody a formy práce nechávají žákům prostor pro svobodné rozhodování, dávají jim možnost volby a respektují jejich spontánnost i znevýhodnění. Učitelé vytváří pro splnění zadávaných úkolů přiměřený časový prostor. Velký důraz je kladen na psychohygienu učení, jsou zařazovány různé typy terapií (arteterapie, muzikoterapie, canisterapie, bazální stimulace, relaxační cvičení).
- Učitelé mají možnost netradičně organizovat vyučovací hodinu včetně její délky, a to vše v závislosti na koncentraci a potřebách žáků při zachování náročnosti na vědomosti a znalosti žáků. Střídání aktivních a klidových částí hodiny patří k samozřejmým skutečnostem, spontánní a řízené aktivity se přirozeně prolínají jak ve třídě, tak i při pobytu venku.
- Zřejmá je i orientace na problémové učení a experimentování. Za velmi důležité naše škola považuje rozvoj klíčových vědomostí důležitých pro jednotlivé předměty (dříve encyklopedický způsob výuky), vedení žáků k aktivní výuce - zejména projektovou metodou - různé formy mezipředmětové spolupráce, podporu profesní orientace (výchovný poradce, individuální práce se žáky).
- Žáci se účinně podílejí na vytváření pravidel chování, která pak většinou bezproblémově respektují.

Důraz je kladen na tvůrčí jednání žáků, udržování partnerských vztahů, otevřenou komunikaci, řešení problémových situací a vyjadřování osobních postojů k probíraným tématům nebo vzniklým problémům.

C. Vzdělávací oblasti (obory/okruhy, předměty… – dle typu školy)

PrŠ1 a PrŠ 2

Český jazyk a literatura: výsledek vzdělávání (VV):

- komunikovat v běžných situacích
- porozumění známým každodenním výrazům a zcela základním frázím využívání jazykových vědomostí a dovedností v běžných komunikačních situacích denního

života, srozumitelnému a souvislému vyjadřování, formulování a obhajování svých názorů
- chápání významu kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění
- získávání a hodnocení informací z různých zdrojů a předávání;
- vhodnému individuálnímu způsobu předávání informací s ohledem na jejich uživatele

Rodinná a občanská výchova: VV:

- zvládat základní pravidla společenského chování,
- uplatňovat hygienické zásady a návyky v osobní hygieně; *učivo*: osobní hygienické návyky na pracovišti
- chování na veřejnosti, v dopravních prostředcích, na pracovišti.

Matematika: VV:

- orientovat se v čase s přesností na půlhodiny, určit čas na digitálních hodinách;
- *učivo*: jízdní řády, plánování (dojet na praxi na stanovený čas, hlídat si dobu, kdy má odejít…).

Práce v chráněné dílně, pěstitelské a úklidové práce:

- zvládat jednoduché manuální dovednosti při práci s různými materiály a keramickou hlínou, používat jednoduché pracovní pomůcky, pracovat podle jednoduchého slovního či obrázkového návodu, plánku, schématu, dodržovat bezpečnostní předpisy, udržovat pracovní místo v čistotě
- *učivo*: manipulace s různým materiálem, používání nástrojů, nářadí a pracovních pomůcek, orientace v jednoduchých pláncích, náčrtcích, schématech, bezpečnost na pracovišti, pracovní místo

ZŠ speciální

Rozumová výchova:

Rozvíjení poznávacích schopností:

- reagovat na oslovení jménem, znát své jméno
- poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem
- vnímat různé podněty a reagovat na ně
- orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu, vnímat prostor - uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti
- vnímat a uspokojovat základní životní potřeby
- sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže

Rozvíjení logického myšlení a paměti:
- koncentrovat se na určitou činnost

Rozvíjení grafických schopností:
- uchopit a podržet podaný předmět

Smyslová výchova:

Rozvíjení zrakového vnímání:

- uchopit předměty a manipulovat s nimi
- poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky
- rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu
- napodobit předvedené pohyby

Rozvíjení sluchového vnímání:

- reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání
- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky
- poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků

Rozvíjení hmatového vnímání:

- zvládat základní sebeobslužné dovednosti
- poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětu
- poznat známé předměty podle hmatu
- rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)

Prostorová a směrová orientace:

- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
- rozlišovat vpravo - vlevo - rozlišovat nahoře - dole, před - za, vedle
- řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu
- rozeznat roční období podle základních znaků

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání:

- rozlišit jednotlivé chutě
- poznat předměty čichem podle vůně
- rozlišit vůně a pachy
- poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky

Hudební výchova:

- zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii
- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
- doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu
- soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby

Speciální tělesná výchova:

Pohybová výchova:

- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti

- mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
- rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh
- zvládnout uvolnění organismu

Pracovní výchova:

Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)

- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí

Práce s drobným materiálem

- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracovat podle slovního návodu
- udržovat pracovní místo v čistotě

Pěstitelské práce

- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny
- používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě

Práce v domácnosti - provádět drobné domácí práce- základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy - prostřít stůl pro běžné stolování - zvládnout nákup a uložení základních potravin - připravit jednoduchý pokrm podle pokynů - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

D. Průřezová témata (PT)

6. Učební plán

ZŠS

TP je realizován v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, a to formou předprofesní přípravy, tudíž nedochází ke změnám v učebním plánu.

PrŠ1 a PrŠ 2

TP je realizován v rámci rozsahu praktických činností v odborných činnostech, tudíž nedochází ke změnám v učebním plánu.

7. Dokumentace související s tranzitním programem

A. Ředitelství školy

- Smlouva o individuální praxi
- Smlouva o skupinové praxi
- Seznam žáků účastnících se TP

B. Dokumentace související s konkrétním žákem

- Portfolio – informace o žákovi – přechodové domény, míra potřebné podpory
- Zápis ze setkání + akční plán
- Kontrolní seznam plánovaných a realizovaných činností
- Zápis z asistence na praxi

8. Personální zabezpečení tranzitního programu

A. Metodik TP

Tato pozice je jasně vymezená v době průběhu projektu.

Po ukončení projektu níže vykonávané činnosti zastřeší výchovný poradce a třídní učitelka PrŠ.

- vede pravidelné schůzky s vybranými žáky;
- pracuje s vybranými žáky na základě principů plánování zaměřeného na člověka;
- sestavuje osobní profil žáka, zajišťuje a vytváří individuální plány pro žáky;
- podporuje žáka ve vytvoření vlastní představy o budoucím životě či pracovním uplatnění, rozvoje pracovních a sociálních dovedností;
- mapuje trh práce;
- vytipovává vhodné praxe pro žáka;
- vyhledává zaměstnavatele;
- dojednává schůzky se zaměstnavatelem a podmínky pro praxi;
- podporuje žáka při realizaci praxe na otevřeném či chráněném trhu práce;
- vyhodnocuje situace a plány žáka;
- spolupracuje s asistentem TP;
- komunikuje s rodinou a dalšími podpůrnými osobami v okolí žáka.

B. Asistent TP

Tato pozice je jasně vymezená v době průběhu projektu.
Po ukončení projektu níže vykonávané činnosti zastřeší asistenti pedagoga třídních učitelů žáků.

- poskytuje podporu žákovi při nácviku pracovních a sociálních dovedností;
- poskytuje podporu žákovi při doprovodu na a z místa výkonu praxe, při výkonu praxe;
- pozoruje průběh práce žáka na praxi a snaží se vytipovat nejvhodnější postup práce;
- pomáhá žákovi získat dovednosti potřebné k samostatnému vykonávání pracovních úkolů;
- je odpovědný za poskytování adekvátní podpory žákovi v začleňování do kolektivu spolupracovníků;
- pomáhá žákovi rozvíjet jeho kontakty a komunikaci se zaměstnavatelem, nadřízenými a spolupracovníky;
- podporuje kolegy ve správném zadávání pracovních úkolů žákovi;
- podporuje žáka v osvojení dovednosti, které s prací souvisejí nepřímo;
- je odpovědný za sledování a zaznamenávání nedostatků a obtíží v průběhu praxe;
- ve spolupráci s metodikem navrhuje strategie řešení obtíží na pracovišti, sleduje a zaznamenává výsledky použité strategie.

C. Vyučující žáka

- obsah i formy výuky plánuje se ohledem na cíle a principy tranzitního programu;
- klade důraz na nácvik dovedností, které žák prakticky využije v závislosti na konkrétním zaměření individuálního plánování (portfolia žáka);
- při plánování učebního pokroku žáka úzce spolupracuje s dalšími vyučujícími a se všemi aktéry tranzitního programu konkrétního žáka.

D. Výchovný poradce

Tato pozice je jasně vymezená v době průběhu projektu.

- vede pravidelné schůzky s vybranými žáky;
- pracuje s vybranými žáky na základě principů plánování zaměřeného na člověka;
- sestavuje osobní profil žáka, zajišťuje a vytváří individuální plány pro žáky;

- podporuje žáka ve vytvoření vlastní představy o budoucím životě či pracovním uplatnění, rozvoje pracovních a sociálních dovedností;
- mapuje trh práce;
- vytipovává vhodné praxe pro žáka;
- vyhledává zaměstnavatele;
- dojednává schůzky se zaměstnavatelem a podmínky pro praxi;
- podporuje žáka při realizaci praxe na otevřeném či chráněném trhu práce;
- vyhodnocuje situace a plány žáka;
- spolupracuje s asistentem TP;
- komunikuje s rodinou a dalšími podpůrnými osobami v okolí žáka.

10. Technicko-materiální zabezpečení tranzitního programu (včetně zajištění bezpečnosti (

a) Ochranné pomůcky souvisejíc s průběhem praxí.
b) Kancelářské potřeby (papíry různých formátů pro plánování žáka – MAPA, CESTA…; pastelky, fixy, křídy…; kancelářské složky).
c) Pomůcky pro osobní hygienu při nácviku asistovaných pohybů.
d) Pomůcky pro aplikaci technik z konceptu bazální stimulace.

9. Organizace a pracoviště, na nichž je realizován tranzitní program

A. Externí zaměstnavatelé

V rámci principů plánování zaměřeného na člověka a zjištěných pracovních dovedností, schopností a preferencí žáků vytipovat zaměstnavatele na otevřeném či chráněném trhu práce. V případě, že žák nemá představu, oslovit zaměstnavatele a prostřednictvím praxe vyzkoušet vhodnost či nevhodnost pracovního uplatnění dle zájmu žáka. Pracoviště by mělo reflektovat zájmy žáka.

B. **Vlastní zdroje**

Pokud má škola možnost zaměstnat žáka v rámci své školy (částečně chráněném prostředí), např. v rámci úklidu, na školním pozemku, v rehabilitační třídě.

C. Zařízení sociálních služeb

Mít seznam poskytovatelů sociálních služeb, které by mohli žáci využívat v průběhu či po ukončení školy (např. sociální rehabilitace, aktivizační služby, volnočasové, stacionáře aj.).

Charita České Budějovice

Empatie

Autis centrum

Autisté jihu, spolek

Arpida

Bazalka

D. Další

Další možnosti, které škola využívá (nebo využije), např. jiné školy, vysoké školy, dobrovolníci, volnočasové aktivity apod.

Pedagogická fakulta JU

Úřad práce

SPC Arpida, SPC Štítného

PPP

OSPOD

Městský úřad

Magistrát města a krajský úřad města České Budějovice

MATEŘSKÁ ŠKOLA,
ZÁKLADNÍ ŠKOLA
A PRAKTICKÁ ŠKOLA
374 01 Trhové Sviny
Nové Město 228 ③

V Trhových Svinech Dne 10. 9. 2021 ředitelka školy

Školská rada vzala na vědomí dne 15. 9. 2021